

REVISTA DE GERONA

Publicación semanal ilustrada

Precios de suscripción:
Gerona: 5 ptas. año. Fuera: 6 ptas.

Redacción y Administración:
San José, 4 — Gerona

De los trabajos publicados
son responsables sus autores.

DOCTOR B. CARRERAS

MEDICO - OCULISTA

Ex-médico Auxiliar del Dispensario Oftalmológico del Hospital de la Santa Cruz de Barcelona.

Tiene abierto su gabinete de consulta en la calle de la FORSA, 4, 1.º

Horas de visita: de 10 y media a 1; y de 3 y media a 5.

Hotel Peninsular

CALLE DEL PROGRESO. — GERONA

Casa de completa confianza para Rdos. sacerdotes.

(Antes Fonda de San Antonio)

a cargo de D. JUAN NICOLAZZI

Servicio esmerado. — Precios económicos.

Dalmáu Carles & Comp.

Plaza del Oli, 1. - GERONA

Librería general — Libros rayados

Devocionarios

Impresiones á precios muy económicos

Estampería - Artículos para premio.

Dr. F. Coll Turbau

Médico del Hospital (*Servicio de Cirujía*)

Premio extraordinario de la Facultad de Barcelona. — Ex-pensionado en París por el ministerio de instrucción Pública.

CIRUGIA GENERAL Y ENFERMEDADES DE LA MUJER

CONSULTA de 10 y media a 1; y de 4 a 5 y media. — Días festivos de 10 a 12

Gerona, Forsa, 1, 1.º 2.ª - Frente a la Administración de Correos

Horario de Ferrocarriles

Ferrocarril de M. Z. A. = R. C. Línea Barcelona-Francia

	Mixt.	Corr.	Lig.	Merc.	Lujo	Merc.	Mixt.	Corr.	Lig.	Exp.
Sal. Barcelona	5'45	5'00	7'38		10'00		12'22	14'23	17'45	18'50
Lleg. Empalme	6'14	7'44	9'53		11'29	12'45	15'08	16'41	20'07	20'26
« Gerona	7'27	8'51	10'45		12'03	16'01	16'15	17'48	21'23	20'58
Sal. Gerona	9'05	9'01		11'19	12'07		16'38	17'58		21'02
Lleg. Flassá		8'30		12'06	12'26		17'06	18'29		21'20
« Figueras		10'28		14'10	13'02		18'03	19'29		21'52
« Cerbere		2'03		16'38	13'48		19'40	21'10		22'35
Empalme—Llegan de Barcelona por el litoral—7'18—10'41—15'58—18'34—20'04										
	Lig.	Exp.	Corr.	Merc.	Lig.	Merc.	Corr.	Lujo	Mixt.	Mixt.
Sal. Port-bou		4'10	4'30	5'22		9'00	12'46	16'09	16'16	19'20
Lleg. Figueras		4'41	5'17	7'02		10'35	13'30	16'32	17'08	20'22
« Flassá		5'15	6'11	9'05		12'13	14'44	17'09	18'09	21'31
« Gerona		5'38	6'46	10'29		13'13	15'23	17'29	18'47	22'14
Sal. Gerona	5'15	5'44	6'52		11'30		15'35	17'32	18'55	
Lleg. Empalme	6'01	6'17	7'49		12'19		16'36	18'05	19'56	
« Baaceloua	8'47	7'53	10'30		14'44		19'02	19'32	22'44	
Empalme.—Salen para Barcelona por el litoral—6'19—8'09—12'44—19'48—20'10										
Gerona.—Sale tren mercancías 7'43; llega Empalme 9'50 (excepto domingos).										

Ferrocarril de Flassá á Palamós

Salen de Flassá	6'29	9'50	*12'50	15'25	18'45
Llegan á Palamós	8'46	12'08	15'07	17'45	21
Salen de Palamós	2'45	7'00	*9'00	12'15	14'40
Llegan á Flassá	5'00	9'15	11'20	14'30	16'55

* Solo los domingos

Ferrocarril de Gerona á Olot

Salen de Gerona	5'40	9'42	11'23	15'26	18'15
Llegan á Olot	8'41	12'08	13'51	18'27	20'43
Salen de Olot	2'45	5'53	11'42	14'38	
Llegan á Gerona	5'13	9'55	14'45	17'04	

Ferrocarril de Gerona á San Feliu de Guixols

Salen de Gerona	7'20	9'25	*12'15	15'55	18'05	**21'4
Llegan á San Feliu	9'15	11'15	14'05	17'50	19'50	22'1
** Lunes, jueves y sábados (julio y agosto, diario)						
* Miércoles, jueves y domingos de julio y agosto.						
Salen de S. Feliu	3'45	6'40	*8'45	13'20	10'15	**18'30
Llegan á Gerona	3'30	8'35	10'40	15'10	17'10	19'55
* Lunes, jueves y sábados ** Julio y Agosto, diario						

REVISTA DE GERONA

Publicación semanal ilustrada

Precios de suscripción:
Gerona: 5 ptas. año. Fuera: 6 ptas.

Redacción y Administración:
San José, 4 — Gerona

De los trabajos publicados
son responsables sus autores.

SUMARIO

TEXTO: *Epíleg*, per La Redacció.—*Vallfogona*, por F. Monsalvatje Fossas.—*Cultura: Les nostres escoles graduades: Festes de fi de curs*, per Apol·lon.—**SECCIÓ LITERARIA:** *Extasis*, per Miquel de Palol.—*Madrigal*, per Agustí Roca i Solés.—*Clar de lluna*, per Jaume Bofill i Mates.—*Aquell carrer estret...*, per Rafel Masó i Valentí.—*Melangia*, per Joan Mª Quer.—*La María Poruga*, per Josep Massó-Ventós.—*A Pun*, por P. Farrés-Costa.—*En Cerverí de Girona*, per Jaume Massó i Torrents.—*Joan Maragall, Poeta Mediterrani*, per Lluís G. Pla.—*Recorts d'un vicari pobre: La pipa*, per Francisco Viver.—*Del llibre «Recitacions»: Llum-Pa*, per Mossèn Antón Navarro.—*Noticies*.

GRABADOS: *Un detall de la fatxada de la nova farinera den Teixidor*, obra den Rafel Masó.—*Retaule de l'altar major de la nostra Seu*.—*Códex del venerable Beda que's conserva a l'iglesia de Sant Felíu de nostra ciutat*.

EPILEG

OLOROSAMENT, apenats per una tal resolució forçosa, bastim amb el número d'avui l'epíleg a la nostra obra periodística, filla d'un anhel veement de cultura, de progrés, de treball i de patriotisme.

Ens dol plegar banderes i fer via cap a la torre d'ivori, d'ont sortirem amb la faç colrejada pels més sants entusiasmes, amb la pensa arborada en somnis, i amb les mans animoses per a el treball qui dignifica i eleva...

Pleguem banderes, perquè el nostre ambient no es propici als somniadors, als idealistes, als qui volen mirar les coses baix un prisma d'optimisme i de ressorgiment cultural...

En santa llaor als nobilíssims ideals nostres de religió i amor a la dolcíssima catalana terra, hi ha vém fet nostres mellors sacrificis—no se'nstingan en retret—més, era d'esperar de molts que com nosaltres pensem, que'ns ajudessen a la mida de les seves forces, i no ha sigut aixís. Poc hi estém obligats a sacrificar nos més per amor que tingem als ideals nostres, quand l' adjutori dels amics ens manca i només s'aplega al nostre entorn, l'estol dels selectes, dels escullits qui senten, com nosaltres, el sacratíssim foc de l'idea fogallejar endiç...

Girona, la nostra Girona, no hi es propicia per

a les tentatives culturals... Nosaltres havíem sigut els continuadors d'aquelles explosions de fé patriòtica que's digueren «Vida», «L'Enderroc», «Armonia», «Lletres», «Studi», «Lectura» i demés, que passaren com un'aroma, com una oretjada... per a quedar reduïdes a la categoria d'anècdotes literaries i patriòtiques, recordades amb veneració per part nostre i de molts, i amb un ridicol sorris per part dels mes...

Aquesta, la nostra terra gironina, no en dona de flors de l'esprit... Es que hi alenan molt les ventades de la vulgaritat, i es, ademés, que ne hi ha qui s'deliti en les aromes d'aquelles flors, qu'aroben i encisen...

Pitjor per a ells!

Mes, ens cal, ans de termenar «l'adeu», agrair en lo pregon la col·laboració brillantíssima dels nostres amics escriptors i artistes.

A tots ells mercés; ells, qui enamorats i units amb la nostre obra, portaven al nostre hort les regalades toies dels seus primaverals ingenis, ells qui ens alentaven amb noves viriors, am la seva contribució desinteresada i mai prou apreciable.

Una tentativa més que's malogra...

Pot-ser será arribada l'hora de plegarnos definitivament de braços i de deixar que creixi, esponerosa i grasa l'herva del erm...

LA REDACCIÓ.

VALLFOGONA

Y LUGARES QUE COMPONÍAN SU ANTIGUA BARONÍA

Por Francisco Monsalvatje Fossas

(Continuación)

Creía Ramón de Milany que el Rey de Francia no tardaría en obtener el compromiso de los reyes de Bohemia, Navarra, Inglaterra y Escocia; de los condes de Alençon, Flandes, Hainaut y Beaumont y otros personajes secundarios, hasta un total de dos mil hombres de a caballo para concurrir a la cruzada de Granada, e ilusionado con estos rumores que corrían por la corte, escribía a Alfonso III que si les cosas se fan axi com comencen que açó no es obra de homes, ans pot hom dir que es obra de Deu. Le manifestaba igualmente que la voluntad del rey Felipe era tan firme para ir a Granada que ya había dispuesto que él

volviese a Catalunya junto con uno de los tesoreros reales franceses. y Rou de Rochefort, maestro de los escuderos y hermano de Juan de Rochefort, que había estado al servicio de Doña Blanca de Anjou, reina de Aragón, para que empezasen a preparar los alojamientos y provisiones, ya que el citado Rou conocía bien las costumbres y lenguas de España. Le prevenía encarecidamente que procurase disimular su gran necesidad o pobreza (que era mucha en aquella época en Don Alfonso), pues si dicho tesorero y caballeros franceses la descubrían, podría ser causa de que no viniesen los extranjeros a la cruzada: *façats vostre poder, le decía Milany, que per defaliment de messió ne de companya cels qui de tan longues terres iràn no puguen ulegar ne conixer en vos necessitat, maiorment com sots a la porta e en la frontera dels assers; e placià, Senyor, a la vostra senyoria que quan vos parlarets ab vostre poble, quels donets un poch de la vostra mel, per ço que ells vos donen de llur sucre.*

Continuaba Ramón de Milany en París, retenido por el rey de Francia, el que nunca daba una respuesta categórica a las indicaciones de Alfonso III. El estado de las negociaciones lo pone en conocimiento de su rey el embajador catalán en tres cartas datadas en los días 10, 15 y 17 de Diciembre del año 1330. manifestándole con la última que tanto si han vuelto como no los emisarios que había mandado al rey de Francia, saldría de París después del primero de Enero para estar en Catalunya a primeros de Febrero lo más tarde para poderle dar noticias de todo. El pobre embajador se encontraba falto de recursos y decía todo acongojado al Rey: *Som cert que si la Vostra benigna Senyoria sabia ço que yo hic he sufferit et hic sofir que vos ne hauriets compassió et pietat de mi.* No había perdido aun la confianza en la ayuda de los extranjeros y pintan su espíritu humilde y bondadoso sus mismas palabras: *Jo, Senyor, fas en aquets assers segons mon poch seny et mon poch saber, axi com a hom; mas Deu, de qui els assers son, hi fa axi com a Deu.*

Principió el año 1331 con nuevas peticiones del rey de

Francia para que se diferiese la fecha fijada para la cruzada hasta el mes de Agosto, a lo que se oponía el rey de Aragón, persistiendo en empezar la guerra en el mes de Abril, época en que los trigos están aún en los campos, cosa muy ventajosa para la hueste. Esta carta del monarca aragonés no creyó prudente Ramón de Milany entregarla al rey de Francia, y al comunicar esta desobediencia al primero, decía: *La letra que trametets al senyor Rey de França es repulsiva et pensant com los franceses son savis et maliciosos et quel senyor Rey de França sab noveles de lotes parts et encare per dubte que algunes indignacions no's poguessen crexer per la manera del dit repols, et encara per no gitarlo dels assers ans per retentirli, demanam perdon com me som pluvit de Vos, Senyor, de tant com no he presentada la letra.*

A primeros de Febrero comunicaba al rey de Aragón como se le habían presentado dos caballeros portadores de una carta del conde de Juliers, en la que le anunciaba su próxima salida para Catalunya, con seiscientos hombres, para poder estar en el mes de Abril a la frontera de Granada, y pedía a él que fuese en su compañía y que procurase que se encontrasen en Salsas dos funcionarios del rey de Aragón para guiarlos y conducir la hueste extranjera hasta Valencia o donde se encontrase Don Alfonso. Dió crédito Milany a todo cuanto le manifestaba el conde de Juliers y decía al rey de Aragón que saldrían juntos de París la primera semana de cuaresma, tomando el camino de Aviñón. Terminaba Milany diciéndole que referente a la expedición de Granada en Abril, no entendiese que tenía que emprenderla de todas maneras por que fuese el conde de Juliers, y que si no estuviese preparado la suspendiese: *car altrament ne per lo dit Comte, ne per altre vos ne devets començar coses, que si aqu lles vos venien a menys que ço que vos hauriets aparellat no pogués bastar a vostre enteniment, puig Senyor, diu lo gallejo que per altruy lart no deu hom metre sa olla al foch»*

CULTURA

:: Les nostres :: escoles graduades

FESTES DE FI DE CURS

ROMETÉ REVISTA DE GERONA donar un comentari sincer de les festes del fi de curs de les nostres Escoles Graduades.

Apol·lon n'ha rebut encàrreg de fer-ho i vola, complir l'honrosa comanda, amb tota dretura, content empró de poguer dir ja de primer enduvi que el comentari no pot ser de res més, sinó d'elogi i de ponderació.

L'entrenament cultural que té lloc en les Escoles Graduades, no es amb aquestes festes la primera volta que s'ha fet palés als ulls de tot observador i ciudadà. Només cal fer menció del fi de curs de l'any passat, solemníssim i pletòric de fruits.

L'any passat generà molts comentaris l'exposició de treballs escolars: molt mellor i més nodrida i més ferma ha sigut la d'aquest any, i... molts més i millors han sigut els comentaris de tothom. Ella diu unes hores profitoses de treball, unes noves manifestacions de l'iniciativa escolar, un millorament de cada dia...

A nosaltres que no ens mou res més que fer justícia i fer-la a ultrança, ens produeix una forta alegria poguer bastir—si possible fos—una catedral d'elogis per als qui treballen i fan treballar enprò de la nostra elevació cultural.

Enhorabona als mestres del «Grup» i al seu director espiritual, tots prou animats d'un noble criteri educatiu, que els fa ovidors no sols de entre nosaltres, sinó de tot el professorat de Catalunya, qui sab de la constant paciència feina que's fa dins el palaude les nostres Escoles graduades.

La festa escolar del fi de curs, celebrada en el Teatre Principal, revestí una marcada solemnitat: els joves deix-bles interpretaren ajustadament dos comedietes morals, alligadores; els exercicis de gimnasia sueca; els de declamació, i demés.

La sel·lecta concorrencia sortí bonament impresionada dels treballs dels escolars, segons se palesà per les moltes felicitacions que aquets i els seus directors rebien...

Apol·lon hi ajuntà de veres la seva i de la REVISTA, que avui renovem de bon grat desd'aquestes pàgines.

APOL·LON.

VERS : SECCIÓ LITERÀRIA : PROSA

ÈXTASIS

Té els ulls tots plens d'encantament
la meua blonda enamorada!...
Damunt la llum de sa mirada
hi vola inquiet mon pensament.

Ella els ab. it a un suau torment,
torment diví d'alucinada,
i en el seu fons resta tancada
tota la joia del moment;

vol cloure els parpres i no gosa...
sobre dels ulls un bes s'hi posa...
en l'or del cel brilla un estel...

i tot jo sento l'alegria
de al fons dels ulls de l'amor m'ia,
haver-hi vist un altre cel.

MIQUEL DE PALOL

AQUELL CARRER ESTRET...

Jo vull cantar l'angoixa d'aquell carrer estret
que té els portals humits i un plor a la paret;
d'aquell carrer estret que apenes s'endevina
i és tan estret i just que'l passa una trenyina.

Uns llargs pinjolls de glaç hi deix la neu i el fret
en sos teulats tan junts que's besen a pleret;
i quan un raig de sol s'hi esmuny, una veina
hi treu un nin daurat i a sa escalfó el pentina.

Oh tú! carrer estret, carrer de la tristesa,
carrer per a la mort, l'angoixa i la vellesa,
per què tens aquest niu ont xisclen oronells?

Per què aquesta finestra encesa de clavells?
Per què dins d'aquests ulls d'eix infant que't tranzita
s'hi aboca tot el cel i la llum infinita?

RAFEL MASÓ I VALENTÍ

MADRIGAL

La terra té inquietuts profundes, d'agonia.
Palpiten dalt l'espai ignots pressentiments.
Conscient, ve l'Avi Ivern seguint l'eterna via
pels camins orlats de flors fosforescents.

Entona un campanar la gran melanconia
de l'hora de la nit, amb notes transparents.
Pels parcs epicurians el vent diu sa elegia;
i passa la tardor amb l'or dels sofriments.

De l'arc gloriós del cel, una boirana blana
devalla sobre tot com un crudel neguit.
Eleva una oració de fret l'extensa plana,
sota l'abràç immens de l'ombra de la nit...

...I en l'ombra de la nit, ta veu sense recort
hi vibra omnipotent i eterna .. con la Mort.

† AGUSTÍ ROCA I SOLÉS

MELANGÍA

Se troba el vostre cor
en negra solitud,
en vostra ànima hi mor
quelcom inconegut.

Quelcom melodiós
com un acort dolcíssim,
quelcom melangiós
com un dia tristíssim.

Sentiu, Càndida Pia,
una lenta agonía
d'un idili que's fon
d'un bell amor qui us vola...

i vos resteu ben sola
i s'us emboira el front.

JOAN M.ª QUER

CLAR DE LLUNA

En el silenci de la nit tranquila
ressonen els murmuris ignorats;
la lluna sobre un riu l'ombra perfila
dels boscos riberencs enllà esfumats.

Una humitat el firmament destila
que impregna tots els sers endormiscats
i de la terra puja un baf d'argila
com de lès llosés dels palaus tancats.

A l'horitzó és retallen esblaimades
les cimes de llunyanes serralades
com una taca de perfils gegants.

I en lo recòndit de la selva obscura,
en la pols dels camins, dorm la paura
que's deixonda al trepitx dels caminants.

JAUME BOFILL I MATES

LA MARIA PORUGA

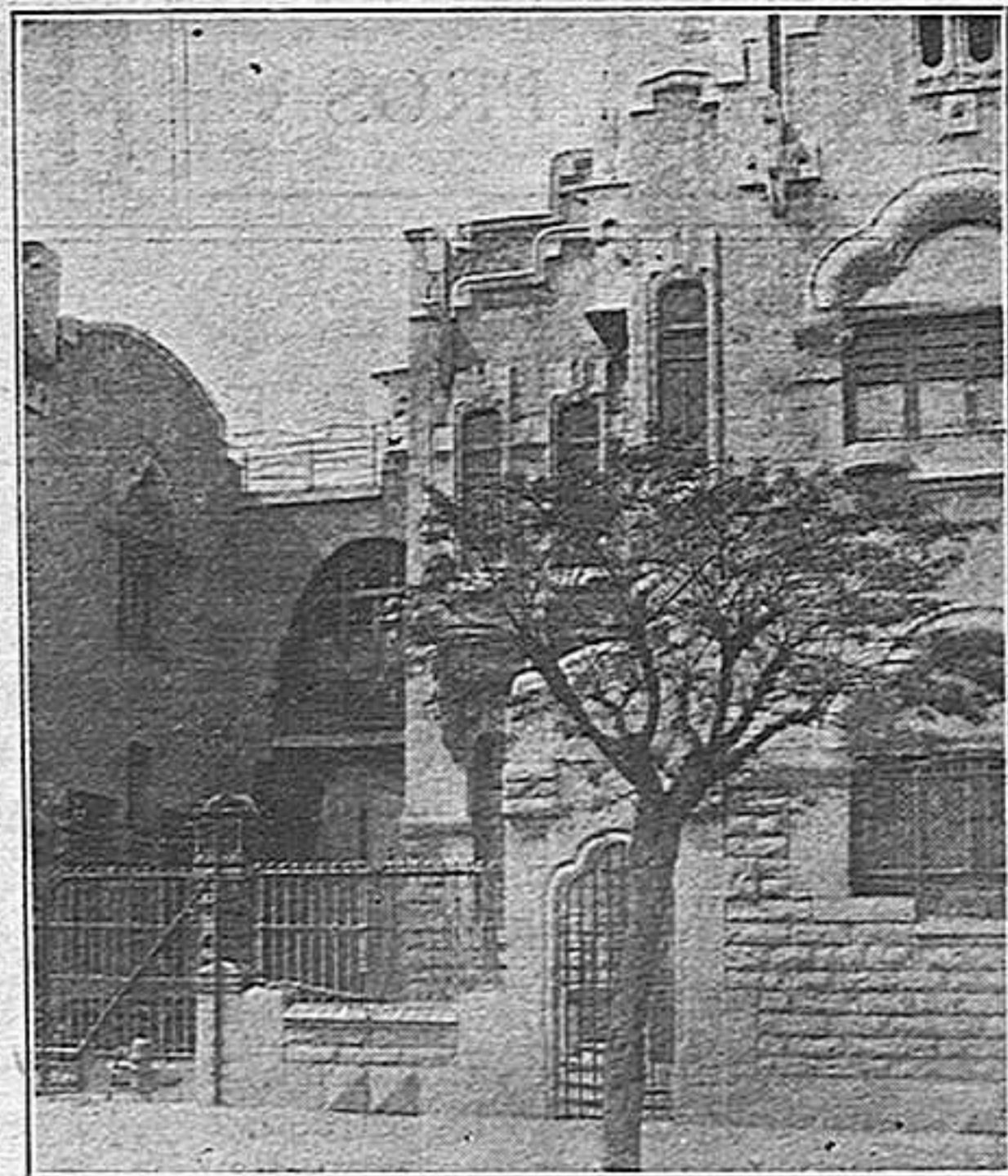
Avui te veig intranquila
en mig d'aquestes soletats,
perquè ha baixat la mare a vila
i els germans juguen pels sembrats.

Al davant teu el cel inonda
els joves pins de vert etern,
amb aquell plò de pena fonda
que té la pluja de l'hivern.

Vas per la cambra recollida
i't sembla més gran i deserta,
les teves mans tremen de pò.

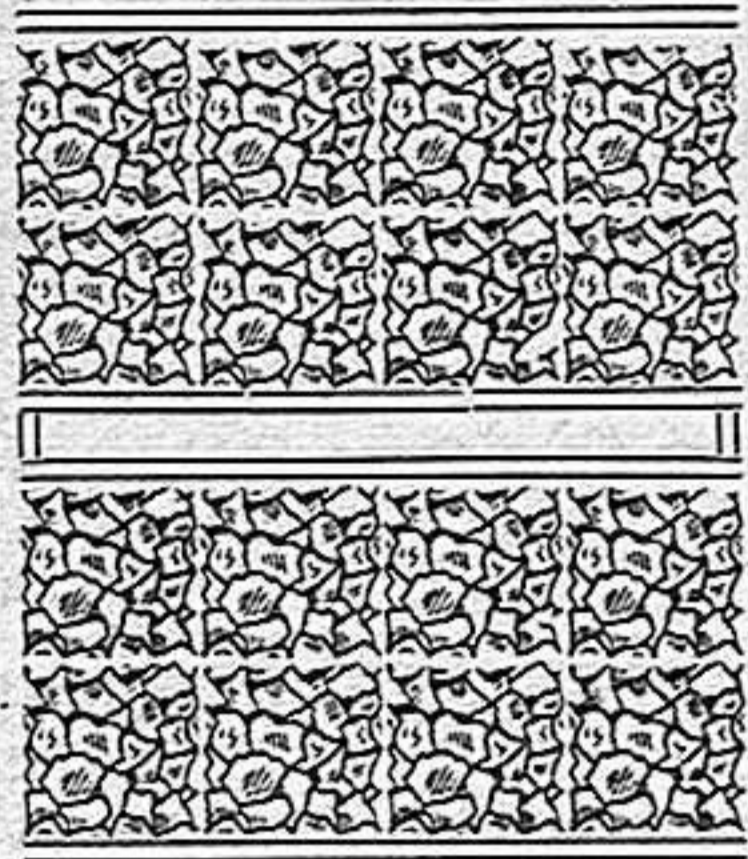
Però cantant t'has aclarida,
que tens la boca sempre oferta
a la rialla i la cançó.

JOSEP MASSÓ-VENTÓS

Clisé J. Roca

UN DETALL DE LA
FATXADA DE LA NO-
VA FARINERA DEN
::: TEIXIDOR :::
OBRA DEN RAFEL
::: MASÓ :::

conoce todas las artes de Cupido.

Bella es como Afrodita, la que yo amo, y ha hecho palidecer de gozo a toda una generación, como Bilitis.

¡Oh Pan! Tu que eres suave en amores, inspírame el juego de seducir a la que deseo y amo.

Todo lo bello y dulce del sol de las flores y de los cantos pastorales está en ella. Si ella no me quiere caeré en un limbo eterno Para mí el día no tendrá luz, las estatuas forma, los lirios color y la música sonidos.

Pan, benévolo Pan, en adelante traeré ofrendas a tu altar, tres veces cada lunación. Para tí será el mejor queso que s.lga de mis cabras, para tí la miel de mis colmenas y las coronas de madreselvas y rosas con que las pastorcillas pagan m s cantares.

P. FERRÉS-COSTA

A Pan

H Pan, divino Pan, adorado por los pastores, querido de las ninfas. Tú que reinas en los bosques y en los prados y tienes mil altares coronados

de timón, romero y azucenas!

Pan, plácido Pan, tu que no sólo miras los amores con benévolos ojos sino que los protejes. Y saliendo de los ríos y de los estanques vienen las ninfas bailantes a echarte rosas y besos!

Pan, poderoso Pan, padre y consuelo de los pastores. Tu que compadecido de su soledad les distes la sonora flauta que une las distancias con sus raudales de armonías!

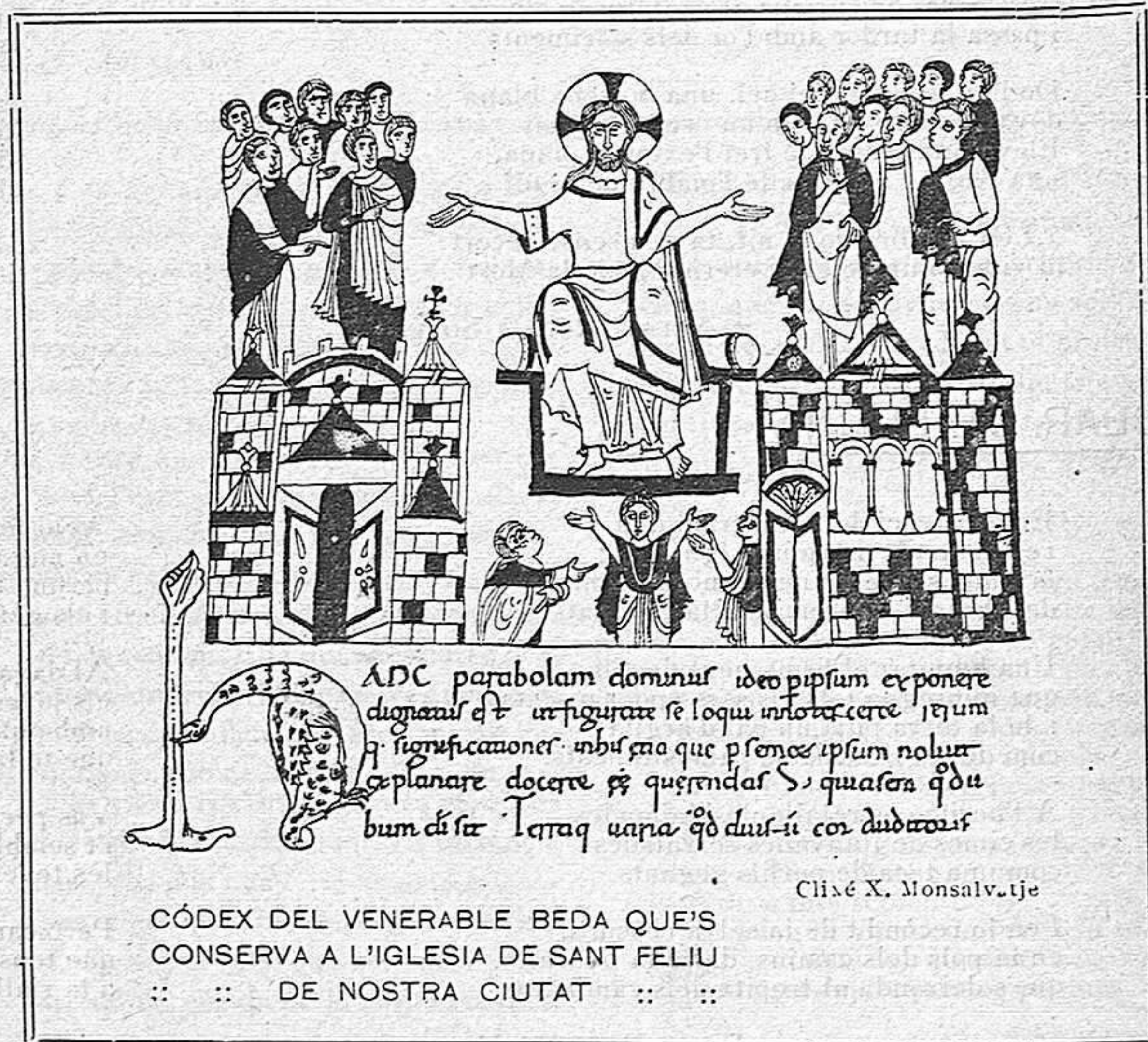
Pan, mágico Pan, la voz de los bosques es tu palabra que escuchamos con encanto. El susurrar de los manantiales es tu sonrisa que nos deleita. El aroma de los pinos y las encinas es el perfume de tu sudor que nos embriaga!

Pan, dulce Pan, vuelve tus ojos hacia mí, enciende mi mente con una chispa de tu fuego sagrado, que quiero contarte de que manera me siento herido de amores!

Pan, amoroso Pan, he aquí que amo

y amo desesperadamente. La que me ha alumbrado no es la sutil ninfa de los ríos ni la sencilla pastora que apacenta los gansos y cabritos de mis padres Mi amada vive en la metrópolis, viste doradas túnicas, se perfuma con buenos bálsamos y óleos, y

San Petersburgo, Verano 1922.

Clisé X. Monsalvatje

CÓDEX DEL VENERABLE BEDA QUE'S
CONSERVA A L'IGLESIA DE SANT FELIU
:: :: DE NOSTRA CIUTAT :: ::

En Cerverí de Girona

(Continuació)

LS Cardones encara havien d'il·lustrar-se com a protectors de les lletres, conservant-se'n un vivent recort en una poesia de n'Andreu

Febrer, el traductor de la Divina Comedia en 1429, en la que's veuen moure graciosament les dames que frequentaven les sales d'aquella casa; i, ja entrat el segle XVIe, encara un Cardona havia de fer-se copiar els manuscrits i pagar les dugues primeres edicions dels cants d'Auzias March.

En Cerverí de Girona ens ha conservat molts trets característics del rei Jaume I i dels infants Pere i Jaume, d'aquests mateixos essent reis en Pere d'Aragó i en Jaume de Mallorca, de l'infant Alfons, fill de Pere'l Gran, del rei Alfons el Sabi de Castella i d'un gran nombre d'altres personatges, dels quals no podem tractar avui però que ajuden a datar algunes poesies. Comencem pel rei Jaume I del qui diu el trobador tantes coses que no retreurem sinó les que'ns han semblat més principals:

« D'armas tot l'an al reys part tot co-
[ratge
con ayglasan els auzels senyoratge (49)

En Jacme, cil qui us destorba
can l'enemic fals no's torba
vos conseyl en tota cauza.» (19)

Rey d'Aragó malhura
la ley, lansa dreçada,
sofrém caut e freitura
armatz, car pretz l'agrada
per estrayna encontrada.

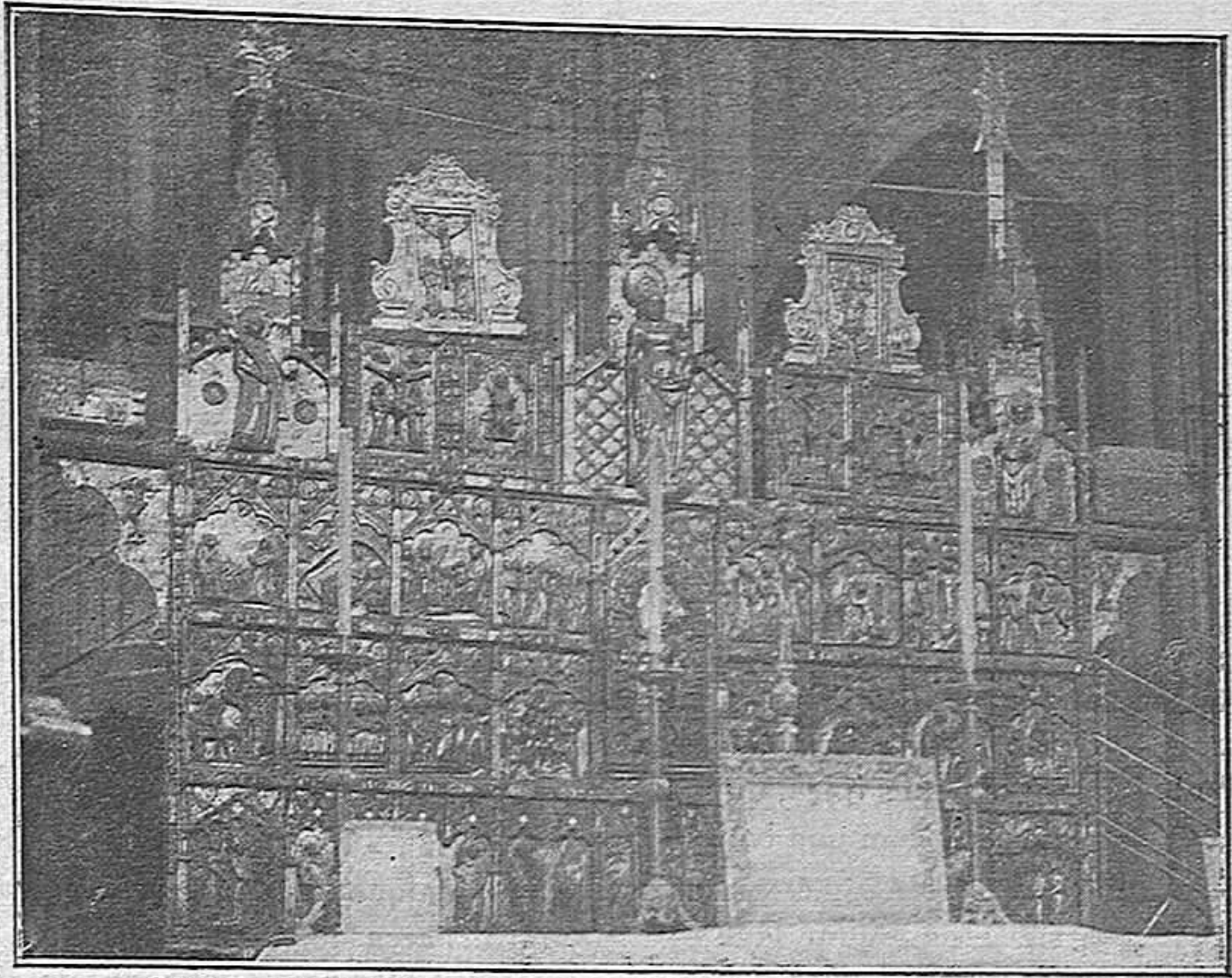
La següent cobla ens mostra la sorprenent activitat del rei:

« E del bon rei diran
d'Aragó, c'anc no vi
rey que'n un mes fes tant
com ei en un matí (22)

No'm part un jorn del rey lausar de
[grat] (48)

Tracta en dos *Sirventès* de la projectada expedició del Conqueridor a Terra Santa, amb aquestes paraules:

« Reys valerós volria
lay on Deus prè mal
e'l nostres fos cap car may val. (37)

C. ixé X. Monsivatje

RETAULE DE L'ALTAR MA-
: JOR DE LA NOSTRA SEU :

qu'el reys Jacmes ab mans crey que's
per lo de Deu cobrar e pels turcs ton-
[plevischa
[dre...
...per que'l rey d'Aragó prec que's
[guarnischa
e pas la mar per tots los turcs confon-
[dre.] (81)

Un altre aspecte del rei és el de afeció i d'intel·ligencia en poesia. Encarrega a un jutglar que presentí una seva cançó a

« Na Sobrepretz e l rey, si'ls en par-
[latz.] (3)

i d'uns seus cants

« Plagés al rey si's fa e'ls vol saber.»
(57)

i del seu tast,

« Al rey platz plas ditz bos
mays que rima trencada.» (40)

En Cerverí demana al rei en Jaume «senyor meus», que li corregeixi els seus versos tot endreçant-li en 1272 el *Ben dit mal dit*, amb aquestes paraules:

« Lo bon rey d'Aragó,
Payre de pretz, fill de d),
Vull per mercè preyar,
Car sabios esmendar
Tots los comtes e reys
De totes les tres leys
De seny, de cortesia
E de cavaleria...
Que si per est escrit
Aja nuyll mot mal dit
Qu'el esmendar mi deny,
Qu'el savj s tany qu'ens-ny...»

En Miret i Sants ha publicat les notacions de despeses dels reboster i de la guarda-roba de l'infant en Pere, per les quals se veu que'n Cerverí va acompanyar-lo en 1269 an el seu viatge a Castella. El nostre poeta no plany els elogis durant tot el temps que estava al seu servei:

« Lo nostr'Enfans es entre'ls pros
[prezats (1)
... cortès, sec çay pretz on que sia (2)
... mostra hom pros conquer
ço c'a pretz tany ab valot qui'l capde-
[la (7)
c'als seus fa be e'l be no s part de si (8)
Del nostr'Enfan devon tuyt far lavzor
li reys. car tuyt son honrat per s'onor
e Deus don-li longa vida fi fina (11)
... es fis ab volentat tan franca
c'als fis es aurs etz el malvatz croys
[fers (12)

A totz aug dir que si'l regne regia
l'Enfans adreig ses tort lo regiria (17)
... es cortès e gen parlanz
e fors e braus e francs als merce-
[jans.] (20)

JAUME MASSÓ I TORRENTS.

NOTA EPILOGAL

Les circumstancies motiven la suspensió en la publicació d'aquest magnífic i erudit treball. Això ens produeix un ver sentiment de no poguer retrer per comp'ert l'homenatge merescut al nostre antic i gloriós poeta en Cerverí, i al il·lustre narrador de la sev'obra, nostre molt dil·lecte i honorable amic D. Jaume Massó i Torrents. Siens donada dispensa.

LA REDACCIÓ.

JOAN MARAGALL

:: POETA MEDITERRANI ::

(Acabament)

RONOS volgués fer estada en ma casa, jo li pararia en ma taula les teles netes i odorantes a poma camosina, i li omplenaria la anab de vianant,

amb el vi calent de mes tines, qu'Ell es vellet i tremoladiç com una bandera al bon aire de festa... i aixís, dementes ell seuria a taula, jo m'en volaria a ma cambra i seria hardit mon laborar... Aleshores voldria endinzarme'n a pler—dealbat sots l'invisible hisop de la sinceritat—en eix singular verger de flors del poeta, ont totes elles guarden entre la bellesa de llurs dolcíssims pètals, salabors de iode—valgam l'aparenta contradicció—i una llum intensíssima...

Més el Temps sempre passa vora la llinda de mon casal, cavalcant sobre el llom de les brisses... fent la seva ruta, impertorbable i sense cap solás... Més jo espero d'un jorn a venir, sino per a mí, per algú altre germà meu en Christ, i tantseval, sia qui sia, en tal que vingui el jorn...

Aixís, per avui, havém deixat videntia la condició de poeta mediterrani que acompanyarà a en Maragall, immortalment.

I encar podem dir en tal asseverança quelcòm més, si no es afeixugarvos: fins i tot que no hagués escrit el Poeta, ni un sol vers al nostre mar, per la sola serenitat aurifluenta de tota la seva poesia, ja en seria el seu poeta, ja'n duria el seu sereníssim influxe...

Els magnes períodes de serenitat i de poixança adduc, a la Catalunya nostre, foren en temps de la sobeonia dels helens; generades, les tals poixança i serenitat, pel «mare nostrum», ont ells, en tributació, volgueren enmirallar-hi les seves arts, les seves ciutats, les seves pompes i glories...

Maragall, per la serenitat del seu

verb poètic, resucitava l'antiga època helènica del nostre poble i havia de cantar-lo al mar, i anc que no ho hagués fet en cap estrofa *ad hoc*, no deixava de ser poeta mediterrani, fins per la mateixa i única serenor en cantar jatsía el Corpus, jatsía el ponent dolcíssim, jatsía qualque dels sentiments qui brillen amb serenors de blau, en els seus versos...

Catorze o setze maragdes—«Vistes al mar» i el seguiment d'elles, amb qualque atra poesia dispresa—dintre l'arca de poesies del Poeta. tenen un brill tot nou; dihuen un singular procés en elaborarles, tal com les gemmes en els arbres ens dihuen primavera, i una naixença ens diu una maternitat, i la vida ens resa una alta i generosa mercé divina...

No es llei de caprisosa, la fé que ting en aquesta varietat de poesia den Maragall, que ja molt ans he apel·lat, «una nova plega de la seva ànima... Es mescolança del sentiment i la freda raó.

Si Iola endevinà qu'Hèrcules era un deù, solzament per l'extranya llum que vegé navegar en sos ulls i per la atracció d'una força jaienta dintre de Ell, jo he procurat de fer trascendir fins aquí la veritat den «Maragall Poeta mediterrani» anant a traure-la d'uns versos, que en son palesadors a ultrança; amés del *sentit de serenitat*, el fautor, per providencia, de tant venturosa poesia...

Cantá al mar i ningú podrà retrobarhi de nou, més encants, més hamónies polifòniques, de les que Ell hi sapigué trobar en sos raptés... ¡Si era son confident...!

Havem vist a les selves, les pampes, els plans salvatjes, les montanyes, les afraus, les valls, els ubacs, els abets, tenir els seus poetes...

El mar l'havía de tenir també—més entre nosaltres ont s'hi marca la lluminosa transcendencia seva en tot lo nostre.

El mar l'havía de tenir, i aquest poeta havia de parlar a voltes en els versos, amb la veu atronadora com

CONFERENCIA LLEGIDA
A L'ATENEU BARCELONÉS
EN LA VETLLA DEL
30 DE DECEMBRE DE 1913

el bruit de les onades; había de mirarlo amb esguard lluminós, tal el dors de les seves aigües en les calmes, había de tenir una serenor al front, atraienta i gran com la dels espais marins... Había, en fi, de tenir qui la cantés remorosa i imposanta, encalmada i torbadora, riallera, saltirona i fresca, trista, tràgica i amorosa.

«brava, verda, escumejanta»...

¡Aixís fou Ell: Ell qui sigué l'obrer més intensiu, fins potser «l'únic obrer intensiu qui ha bastit la magna i radiosa catedral de la Poesia Mediterrania». I en ella, hi fou el sacerdot qui preparà de càlzers, diguemne de la *proposició poètica*, per a saborosa i divinal beguda de tots: dels escullits qui vihuen una vida més espiritual al demunt la crosta de la terra i dels humils, qui també tenen la sublim donació d'assaborir l'absenta del Olimp, anc que no amb «aquella intensitat i ubriaguessa..!»

EPILOGUS

L'idea balbucent, la poca expressió, la incoerencia adhuc, les hi hauréu trobades en mes verbes: mes sigau bons en sapiguerles disculpar segons el magne saber vostre i la meva jovinesa.

LAUS DEO

LLUIS G. PLA

Recorts de un vicari pobre:

LA PIPA

L fumar m'agrada
desesperadament.

Perqué el cigarret es un amic que tot seguit anyoréu, una distracció decenta, la escusada pausa

per a trobar una resposta que vingui a tom, el consol d'un solitari, alivi de migranyes, conort en nit de insomnis, pou de filosofies; encencer que fumejant depressa quan estéu nerviós, pausat i amb calma en hores de tranquil·litat placévola, va perfumant el camí de vostra vida, desde'ls jorns de primerenques il·lusions a fins que devalléu a la fossa.

¡I com no escáu el fumar, demunt de tot a un capellá de pagés com jo, a un vicari que passa la monòtona existència, després de ses obligacions precises, els llibres o les quartilles para impremta davant dels ulls casi sempre, que fa versos, que li plau anar a passeig sol com un'òliva, cap-ficat de un humorisme estrany! Amb un cigarret com s'arrodonexen i inspiren els articles! Quin aire de gravetat i confiança no us dona el cigarro, quan us topéu amb un colrat pagés, per a saludar-lo i despedir-vos-en amb una pipada, que servex a l'ensem com de senyal per a continuar vostra ruta boi llensant una fumarola platxeriosa! En la sana quietut de la nit, com s'espera magestuosament l'idea inspirada per una poesia, assegut devant d'una senzilla tauleta, el cap endarrera i la mirada al sostre! Amb quina gravetat homenívola, assegut en un marge, o aturant-vos en un camí solitari, no hi rumiéu, pipant, o bé espolsant amb el dit xic de la matexa má que sosté'l cigarro la blanquinoso cendra que s'es formada al cap-devall del cilindre petito!

¡Oh! cigarro!

Mes ¡oh! forsa dels acotexements! un jorn em vegí obligat a condemnar a desterro temporal al tabac, com si diguéssim a la mitat de mon cor.

Aquell paréntesis, aquella mena de quaresma, de ma vida de fumador rebec, es un dels recorts més venerables de ma juvenesa que va esmunyint-se. Dexéu-me'l contar, si us plau.

M'estava a Girona amb la meva pobre mare. No feia gaire temps que havia celebrat missa nova. Tenia algun diner per a pagar dispesa a la mare; i cada cap de mes, bellugaven davant sos ulls uns quants duros que ella rebia allargant ben bé la má, boi diguent-me, la mitja rialla de bon-homia als llabis:

— Ensotanat i tot sempre serás criatura.

Ales-hores jo fumava sense temences i als quatre vents; la velleta no podia ni volia llevar me aquell gust, i jo vaig arribar a sentir-me amb prou heroicitat i coratje per a carbonar paquets de quaranta cinc.

No trigá molt el Sr. Bisbe a disposar de la meva persona per a vicari d'un poblot no molt lluny de la ciutat immortal; la mare em comprá un mundo vistoret, i després de despedirme d'ella amb uns ulls tots amarrats de llàgrimes, aparentant estar de gresca, prometent que sovintejaria les visites tant com me lleuria, vaig entafurar-me en un raconet del vagó del tren, caragolant-hi un cigarret rodaxó, fent sortir el fum amb els llabis forsa acostats, llensant una feble alenada, amb aire indolent com a minyó acostumat a viatjar i corre món.

Posat en el nou terror, sense més relacions literaries; sense l'ambient de la ciutat qu'havia acaronat mos novells triomfs poètics; sense aquella dona estimada, l'única amb qui podia pensar i a qui podia anyorar fervorosament, fóra tota mena d'escrúpol, que per tot veia símptomes de malalties i de penes: si no'm venia de gana l'escudella, si a la nit no havia sapigut dormir, si m'havia mullat els peus, si durant el dia estossejava un parell de vegades... sense el meu passeig de la Devesa en quina solitut del matí gaudia mon esperit; germiná dintre meu una llei d'humorisme placent, de tristesa escardalenca per la vida qu'encara'm volia somriure a a tongades. Ales-hores vaig assabo-

rir intensament la melangia de les postes de sol i els afalacs de la llum al plé del dia, amoxant-nos amistosament, convidant-nos a cantar en l'isolament del món a la mare naturalesa; i ales-hores vaig adonar-me també de lo profundament agradosa qu'era la companyia d'un cigarro per a servir d'entre-acte i distracció en la eterna comedia de la vida.

Cada mes, o pel cap més alt, passat dos mesos visitava a la meva velleta. Empleiava un parell o tres de dies en sa companyia; parlávem de nostres interesos que feien fer més de quatre judicis temeraris a les veïnes, qu'a més de tenir-nos per bona gent ens consideraven com a rics amagats; parlávem del temps, del meu poble, del meu senyor rector, de quant ella m'arrossegava a estudi, de les innombrables vegades que sent petitó li demanava amb cusoneria que'm pentinés i'm partís la clenxa, perquè jo sabia que hi havia un petó de despedida... de les meves malifetes: en fi de aquelles menudencies qu'interessen al cor que les empenyades lluites literaries o molts quefers soriosos de la gent qu'hem passat de la vinticinquena.

Avans de tornarme'n a la meva magranera, amb aires de protecció qu'ella'm dispensava amb sos ulls indulgents i bonifacis, li solia dir butxaquejant mandrosament:

— Escoltéu: anéu gaire curta?

Ella'm somreia, removia lleugerament les espatlles, i jo dipositava en sa ma dreta algunes lluentes pessas d'argent, fruit de mos escassos estalvis; i ella enjegava una d'aquelles expressions gráfiques qu'a ne mi'm plauen tant:

— N'hi haurá per anar tirant la barca.

Peró, veus-aquí que la meva sota bona anava prenent un color de picadura d'Andorra, qu'esfereia; a fins algún vergonyant pedás li robava sa burgesia estètica, i jo no sabia pas aviat de quin pá surtirien les sopes.

Estranyava molt que la mare no se n'hagués endonat; al menys no ho havia pas donat a entendre. ¡Pobra dona! pensava jo. Com se tornen les persones! Ella que sempre, desde ma

infantesa, li agradava que anès pulidet; ella que volia cubrir nostra pobresa amb la capa de la netedat i del bon gust; ella que, sent mon pare viu, s'escarrassava per a comprar-me un devantalet bufó, de la mellor indiana! Ella no s'escandalitzava davant de la meva fatxada de capellà escarransit. Ella no s'averkonyia ni mostrava condol davant de la miseria de sotana pansida!

En aquella ocasió vaig ser tacany amb la meva pena. Estotjada, ben estotjadeta en el reliquiari del meu cor, no volia expandir-la gens per a que no's perdés sa flaire ingènua; i mentrestant trevallava, trevallava a la quieta a fi de no afligir a la meva santa mare que a fersè càrrec de ma trista situació, fora capassa de convertir tot l'any en Setmana Santa amb tal que jo pogués cantar Pascua Florida.

* **

Un dia vaig rebre del Palau Episcopal l'ordre de traslladar-me a una parroquia regular, quasi diria tallada a mida del meu gust. Al dirigir-m'hi, vaig passar la corresponent visita a casa meva. La mare llambregà uns ulls esplendents com unes llànties que s'hi afexeix oli, i'ls fitava—jo m'estremia de sorpresa— en el daurat incipient de ma sotana crònica. Em feu amb veu lleugerament trémola:

—Avui em torno a entregar al vici de beure vi. Mesos ha que no'l som tastat; pero, ja ho veus, de primer cal procurar per la teva roba ans de gastar els diners en llatinades.

—Jo amb gravetat homenívola:

—I si us dic que se fer miracles? Guardéu-los ben guardadets els vostres diners. D'avui endavant no'm faltará roba per carns cubrir; i a fins ¡la Xauxa, mare, la Xauxa! fumaré... i per les festes de guardar, puros de mitj ral.

Els ulls se'ns amararen de llàgrimes.

—Es a dir que no fumaves?

—Es a dir que no tastaveu el ví?

Ales-hores, si hagues gosat li hauria donat tot un abrás d'agraiment; però en les meves terres no s'estila. Qui hagues pogut ser nen i dir-li manyagament:

Fa que m'estimeu forsa, mare? jo també us estimo forsa, forsa!

* **

I tots els dies com encens agradívol i gloriós, s'escampa el fum del tabac que crema en ma pipa vistosa i noble, recort de la meva santa mare.

¡Oh pipa venerable! ¡Oh amics temptadors i benvolguts!

FRANCISCO VIVER.

Del llibre «Recitacions»

Llum - Pa

A Llum i el Pa són germans. Un gra de format es un astre embrionari que devindrà llum; un raig de sol besant el pòlen de l'espiga en flor, nodrirà d'íntima vida el granet minúscul. Passaràn instants o segles, el raig de sol haurà florit en les albaes, en els cims nevats, en les escumes del mar, en el càlzer de les flors, en els ulls de les donzelles; el raig de sol haurà sigut l'ànima de totes les coses i sa llum serà *Vida de la Vida*.

Un gra de blat, mil grans de blat, cent mil mil·lions de grans de blat tornaràn farina... Principi de llum; llum coagulada; pòlen de llum. Després farina i aigua; besos i gènessis de llum. Després llum i calor de forn, llum de martiri; llum de ressurrecció. Finalment el Pa. Llum d'albada, blancor de lliri, essencia de flor, *Vida de Vides* per a tots «El nostre Pa de cada dia» — diràn els homes —. «La nostra Llum de cada instant» — diràn els sers —.

I l'Home-Déu baixà a la terra i digué: «Jo soc la Llum, jo soc el Pa de Vida». I feu el gran miracle.

La Llum i el Pa són germans. Aliment de l'home. Vida del món. Flor dels espais. Aubada de les ànimes. Ressurrecció.

Muntes de blat al mig dels erals; jo vos adoro a mitja nit quan la lluna vessa damunt vostre la flor blanca de sa llum. Pot ser l'Infant Jesús, dorm, en vostre fons, com entre'ls lliris, somniant Eucarísties!

MOSSÉN ANTON NAVARRO

Notícies

Ens diu el Director de *Scherzando*... que, a partir del nombre vinent, la revista musical donarà més extensió a les seccions de literatura i art a fi de recullir els batecs que fins ara ha anat recullint la nostra REVISTA.

Donem amb gust aquesta nova, que ve a ésser com un testament nostre.

✧ Ha sigut nomenat catedràtic de Història Natural de l'Institut de Barcelona, nostre amic, l'eminent arqueòleg i home de ciència, D Manel Cazorro.

Sentim l'allunyament del nostre amic, de Girona, per tal que amb ell se'n va un poderós element de cultura, ben necessari entre nosaltres.

✧ Se'n diu que'l Cabilde Catedral projecta una hermosíssima millora en la nostra Sèu, la qual millora consistirà en l'obertura dels esplèndids ventanals cegats, del mur dret de la nostra magnífica Basilica.

Tant-de bó que'l projecte pugui traduir-se en una felicitat realitat

✧ Sabem que'n l'exposició de botets per al monument que Mallorca vol aixecar al gran Rei Conqueridor, l'Alt, en Jaume, crida poderosament l'atenció el del nostre estimat amic i company en Rafel Masó i Valentí.

La més choral felicitació nostre, amb el bon desig del mellor èxit.

✧ En Juli Vallmitjana ha terminat els «Cants d'Orient», obreta dramàtica pel patró d'«Els Zincaíós», que tant renom han donat al original literat barceloní.

L'obra se publicarà en breu, sense estrenar-se, degut a la crisi per que passa el nostre teatre català.

✧ En Josep M.ª López Picó ha inaugurat en les pàgines de «La Veu de Catalunya» la publicació d'uns «Reportatges literaris» ont hi campeja l'erudició literaria i el bon sentit de la crítica; qualitats remarcables del jove poeta clàssic.

Enhorabona.

✧ Ha renunciat la secretaria dels Jocs Florals nostre estimadíssim amic i company en Lluís G. Pla, havent-se'n fet càrrec nostre no menys volgut amic i col·laborador en Xavier Carbó i Maimí.

✧ En el certamen literari de Ripoll, celebrat aviat en homenatge al Edicte de Constantí per la Pau de nostre Santa Iglesia han obtingut els tres premis de poesia, nostres apreciats amics el eminents poetes de la jove generació literaria catalana en Josep Carner, en Jaume Bofill i Matés i en Josep Maria de Segarra.

Per a tots la nostre mellor enhorabona.

EBANISTERIA Y SILLERIA DE Enrique Adroher

PROGRESO, 8.—GERONA

Gran surtido de muebles de todas clases.—Restauración de antiguos.—Precios sumamente económicos.

Ramos para iglesia, plantas para salón y comedor, flores para búcaro y sombrero de señora.

Encontrarán grande y variado surtido a precios sumamente reducidos en el comercio de

AGUSTINA PRAT

Ciudadanos, 22 (esquina Plaza del Aceite).—GERONA

Labores para señora y colegios de señoritas. Materiales para toda clase de labores y flores artificiales. La misma casa se encarga de dibujar para bordar y bordar toda clase de prendas, en blanco, color, sedas, oro y lanas. Dispone de muchas bordadoras de primer orden. También se pintan cintas para ramos y carreras.

DISPONIBLE

NO DEJEIS DE
VISITAR
ESTA CASA

Sastrería de JUAN JUANOLA

En esta Casa encontrarán un gran surtido de trajes de todas clases, así como Gabanes y Pantalones a precios módicos.

GERONA

Calle de la Cort-Real, 1

Compañía Trasatlántica

SERVICIOS

LINEA DE BUENOS AIRES

Servicio mensual saliendo de Barcelona el 3, de Málaga el 5 y de Cádiz el 7, directamente para Sta. Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires el día 1 y de Montevideo el 2, directamente para Canarias, Cádiz, Barcelona. Combinación por trasbordo en Cádiz con los puertos de Galicia y Norte de España.

LINEA DE NEW-YORK, CUBA, MÉJICO

Servicio mensual saliendo de Génova el 21, de Barcelona el 25, de Málaga, el 28 y de Cádiz el 30, directamente para New-York, Habana, Veracruz y Puerto Méjico. Regreso de Veracruz el 27 y de Habana el 30 de cada mes, directamente para New York, Cádiz, Barcelona y Génova. Se admite pasaje y carga para puertos del Pacífico con trasbordo en Puerto Méjico, así como para Tampico con trasbordo en Veracruz.

LINEA DE CUBA MÉJICO

Servicio mensual a Habana, Veracruz y Tampico, saliendo de Bilbao el 17, de Santander el 19 y de Gijón el 20 y de Coruña el 21, directamente para Habana, Veracruz y Tampico. Salidas de Tampico el 13, de Veracruz el 16 y de Habana el 20 de cada mes, directamente para Coruña y Santander. Se admite pasaje y carga para Costa firme y Pacífico con trasbordo en Habana al vapor de la línea de Venezuela-Colombia.

Para este servicio rigen rebajas especiales en pasajes de ida y vuelta, y también precios convencionales para camarotes de lujo.

LINEA DE VENEZUELA-COLOMBIA

Servicio mensual saliendo de Barcelona el 10, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga, y de Cádiz el 15 de cada mes, directamente para Las Palmas, Sta. Cruz de Tenerife, Sta. Cruz de la Palma, Puerto Rico, Puerto Plata (facultativa), Habana, Puerto Limón y Colón, de donde salen los vapores el 12 de cada mes para Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello, La Guayra, etc. Se admite pasaje y carga para Veracruz y Tampico, con trasbordo en Habana. Combina por el ferrocarril de Panamá con las compañías de Navegación del Pacífico, para cuyos puertos admite pasaje y carga con billetes y conocimientos directos. También carga para Maracaibo y Coro con trasbordo en Curaçao y para Cumaná, Carúpano y Trinidad con trasbordo en Puerto Cabello.

LINEA DE FILIPINAS

Trece viajes anuales, arrancando de Liverpool y haciendo las escalas de Coruña, Vigo, Lisboa, Cádiz, Cartajena, Valencia, para salir de Barcelona cada cuatro miércoles, o sea: 8 Enero, 5 Febrero, 5 Marzo, 2 y 30 Abril, 28 Mayo, 25 Junio, 23 Julio, 20 Agosto, 17 Septiembre, 15 Octubre, 12 Noviembre y 10 Diciembre; directamente para Port-Said, Suez, Colombo, Singapore, Ilo-Ilo y Manila. Salidas de Manila cada cuatro martes, o sea: 28 Enero, 25 Febrero, 25 Marzo, 22 Abril, 20 Mayo, 17 Junio, 15 Julio, 12 Agosto, 9 Septiembre, 7 Octubre, 4 Noviembre 2 y 30 Diciembre, directamente para Singapore demás escalas intermedias que a la ida hasta Barcelona, prosiguiendo el viaje para Cádiz, Lisboa, Santander y Liverpool. Servicio por trasbordo para y de los puertos de la Costa Oriental de Africa, de la India Java, Sumatra, China, Japón y Australia.

LINEA DE FERNANDO POO

Servicio mensual saliendo de Barcelona el 2, de Valencia el 3, de Alicante el 4, de Cádiz el 7 directamente para Tanger, Casablanca, Mazagón, Las Palmas, Sta. Cruz de Tenerife, Sta. Cruz de la Palma y puertos de la costa occidental de Africa.

Regreso de Fernando Póo el 5, haciendo las escalas de Canarias y de la Península indicadas en el viaje de ida.

Estos vapores admiten carga en las condiciones mas favorables y pasajeros, a quienes la compañía da alojamiento muy cómodo y trato esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio.

También se admite carga y se expiden pasajes para todos los puertos del mundo, servidos por líneas regulares.

La Empresa puede asegurar las mercancías que se embarquen en sus buques.

Para rebajas a familias, precios especiales para camarotes de lujo, rebajas en pasajes de ida y vuelta y demás informes que puedan interesar al pasajero dirijirse a las Agencias de la Compañía

AVISOS IMPORTANTES: *Rebajas en los fletes de exportación*—La Compañía hace rebajas de 30 por 100 en los fletes de determinados artículos, de acuerdo con las vigentes disposiciones para el servicio de Comunicaciones Marítimas

Servicios Comerciales—La sección que de estos servicios tiene establecida la Compañía, se encarga de trabajar en Ultramar los Muestrarios que le sean entregados y de la colocación de los artículos cuya venta, como ensayo, deseen hacer los Exportadores.